

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ

XXVII ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ: СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТЬОГО

29 листопада 2024 р., м. Харків, Україна

С М А Й Б У Т Н Є

У СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Ч ЮРИСПРУДЕНЦІЯ
КУЛЬТУРОЛОГІЯ

А ПОЛІТОЛОГІЯ
ПСИХОЛОГІЯ

С ПЕДАГОГІКА

Н СОЦІОЛОГІЯ

ЕКОНОМІКА

І ФІЛОСОФІЯ

ФІЛОЛОГІЯ

С ІСТОРІЯ

Т МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Ь МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР СУЧАСНОЇ ГУМАНІТАРИСТИКИ
ХАРКІВСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПОЛІТОЛОГІВ

**УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ:
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ
ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО**

Матеріали
XXVII Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 29 листопада 2024 р.)

Харків
«Право»
2024

УДК 130.2+14+159.9+177+316+32+33+34+351+37+791+82
У45

Редакційна колегія:

Герасіна Л. М., докторка соціологічних наук, професорка (голова);
Панфілов О. Ю., доктор філософських наук, професор;
Прудников В. А., кандидат юридичних наук, доцент;
Смолянук В. Ф., доктор політичних наук, професор;
Чернишова Т. О., кандидатка філологічних наук, доцентка

Український соціум: соціально-гуманітарний аналіз сучасності та прогноз майбутнього : матеріали XXVII Всеукр. наук. -практ конф. (м. Харків, 29 листоп. 2024 р.) / [редкол.: Герасіна Л. М. (голова), Панфілов О. Ю., Прудников В. А. та ін.] ; ГО «Аналіт. центр сучас. гуманітаристики» ; Харків. асоц. політологів. – Харків : Право, 2024. – 100 с.

ISBN 978-617-8518-56-1

Матеріали містять доповіді, у яких висвітлено актуальні проблеми утвердження української національної та громадянської ідентичності в умовах російсько-української війни, соціально-гуманітарного буття українського соціуму, соціальних комунікацій у цифрову епоху та міжнародних відносин.

УДК 130.2+14+159.9+177+316+32+33+34+351+37+791+82

Відповідальність за зміст тез несуть автори.

© ГО «Аналітичний центр сучасної гуманітаристики», 2024

© Харківська асоціація політологів, 2024

© ТОВ «Видавничий дім «Право», 2024

ISBN 978-617-8518-56-1

shcho-obednue-ukraintsiv-i-yak-mi-bachimo-peremogu-na-shostomu-misyatsi-viyni (дата звернення: 15.11.2024).

9. Стратегія утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року: затв. постановою Каб. Міністрів України від від 15.12.2023 р. № 1322. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.11.2024).

10. Національна культура і мова в Україні: зміни в громадській думці після року війни. *Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва*. 2023. 10 берез. URL: <https://dif.org.ua/article/natsionalna-kultura-ta-mova-v-ukraini-zmini-v-gromadskiy-dumtsi-pislya-roku-viyni> (дата звернення: 15.11.2024).

11. Символи, події та особистості, які формують національну пам'ять про війну з Росією. *Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва*. 2023. 8 трав. URL: <https://dif.org.ua/article/simvoli-podii-ta-osobistosti-yaki-formuyut-natsionalnu-pamyat-pro-viynu-z-rosieyu?fbclid=IwAR1f9rYICd8ASKmUEaaoMrsZcMrfLsZjKsMxXmfwneU-DZhoh5C8ChZ-isk> (дата звернення: 15.11.2024).

12. 78% українців вважають, що держава має втрутитися у діяльність УПП (МП), з них більшість за заборону – КМІС. *Радіо Свобода*. 2022. 29 груд. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-kmis-opytuvannya-upts-mp/32199062.html> (дата звернення: 15.11.2024).

13. Понад тисячу релігійних громад перейшли до ПЦУ після вторгнення Росії. Найбільше – на Хмельниччині. *Бабель*. 2024. 4 жовт. URL: <https://babel.ua/news/111411-bilshe-tisyachi-religiynih-gromad-pereyshli-do-pcu-pislya-vtorgnennya-rosiji-naybilshe-na-hmelnichchini> (дата звернення: 15.11.2024).

14. Концепція Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року: затв. розпорядж. Каб. Міністрів України від 16.02.2024 р. № 141-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-2024-%D1%80#Text> (дата звернення: 15.11.2024).

Требін М. П.,

доктор філософських наук, професор,
Харківський національний економічний
університет
імені Семена Кузнеця

СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС: СУТНІСТЬ І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Світовий політичний процес являє собою ядро міжнародного життя, яке акумулює все різноманіття відносин її суб'єктів. Світовий політичний про-

цес – це сукупність взаємопов’язаних політичних явищ, подій і дій, що відображають статуси і ролі суб’єктів міжнародного життя, тенденції та перспективи її розвитку [1, с. 367]. По суті, світовий політичний процес є політичним взаємозв’язком, взаємодією та відносинами суб’єктів міжнародного життя, динамічними змінами в їх поведінці і виконанні своїх ролей, різноманітними трансформаціями всіх елементів світового політичного простору.

Зміст світового політичного процесу складають політичні явища, події та дії, що призводять до стабілізації або дестабілізації міжнародної та регіональної обстановки, революційних чи контрреволюційних, еволюційно-реформістських або консервативно-реформістських, демократичних перетворень і змін у світі і регіонах. Його складають також боротьба народів і держав за національну незалежність і суверенітет, захист і реалізацію життєво важливих інтересів, статус і становище у світі, протиборство політичних конкурентів на міжнародній арені, співпраця і взаємодія держав і народів, міжнародних об’єднань і організацій в забезпеченні міжнародної та регіональної безпеки, у вирішенні глобальних проблем людства. Результатом змісту світового політичного процесу є об’єктивно-усереднена сукупна діяльність всіх учасників міжнародного життя. Часто такий результат називають міжнародною політичною обстановкою.

Міжнародний політичний процес став формуватися ще в стародавньому світі як прагнення людей жити спільно, взаємодіяти між собою при вирішенні загальних справ. У подальшому, мірою формування і розвитку держав, відносини і взаємодії між ними поступово стали набувати наднаціональний, міжнародний характер. Їх інституціоналізація і перетворення в самостійне світове політичне явище стали можливими в результаті реалізації принципів політичної організації світу, визначених Вестфальським договором [2]. Крім того, на становлення, оформлення і утвердження феномену світового політичного процесу вплинули формування світової системи господарства та світового ринку з характерним для них способом розподілу багатств і ресурсів, розвиток засобів міжнародної комунікації, розширення форм і методів взаємовідносин народів і країн.

Світовий політичний процес, як самостійний феномен, має свою структуру. Її основними елементами є: суб’єкти світового політичного процесу; міжнародні політичні відносини, їх стан і динаміка; діяльність суб’єктів світового політичного процесу; об’єкти світового політичного процесу.

Суб’єкти світового політичного процесу є провідним елементом його структури [3]. До них належать: держави, їх групи і союзи, міжнародні і ре-

гіональні об'єднання та організації, народи світу та окремих країн. Держави, яких в даний час в світі налічується понад 200, – це наймогутніші та організовані суб'єкти світового політичного процесу, що зосередили основні засоби впливу на міжнародне життя. Вони представляють на світовій арені інтереси цілих народів, володіють необхідними можливостями та засобами для забезпечення суверенітету, безпеки і територіальної цілісності країн. Це – єдиний загальнонаціональний інститут, який має легітимні повноваження вступати в стосунки з іншими суб'єктами світового політичного процесу, укладати договори, оголошувати війни. Кожна з держав, що діє на світовій арені, має свою політичну «вагу», відповідно до якої вона може впливати на хід і результат тих чи інших міжнародних подій. Особлива роль серед них належить державам, що володіють значною економічною, науково-технічною, соціально-політичною та військовою міццю, мають вигідне геополітичне становище в світі. Для вирішення деяких міжнародних проблем, які зачіпають інтереси декількох держав, вони утворюють короточасні і довготривалі союзи і коаліції.

До важливих суб'єктів світового політичного процесу належать міжнародні та регіональні об'єднання і організації. Це – різні політичні, військово-політичні, політико-економічні, професійні та інші союзи, блоки та коаліції, основу яких складають інтереси і цілі їх учасників, що збігаються. Вони є основними організаторами спілкування держав і народів, вступають у міжнародні відносини не тільки від імені держав та інших інститутів і організацій, що входять до їх складу, але й як самостійні учасники. Міжнародні та регіональні об'єднання і організації поділяються на два типи: міждержавні (міжурядові) та недержавні (неурядові). Їхня діяльність пов'язана з різними аспектами міжнародних політичних відносин, проявляється на різних рівнях світової політики. Міжнародні міждержавні (міжурядові) об'єднання та організації, як суб'єкти світового політичного процесу, є найбільшійми утвореннями, які формувались на основі міжнародного права, багатосторонніх і двосторонніх договорів. Вони мають певну, узгоджену їх учасниками компетенцію, мають постійні органи, з формально фіксованими правами і обов'язками.

Найзначнішим сучасним міжнародним об'єднанням є Організація Об'єднаних Націй (ООН). Її діяльність становить практичний механізм політичної взаємодії держав з метою підтримки міжнародного миру й безпеки, сприяння соціально-економічному прогресу народів. Членами ООН на 1 листопада 2024 р. є 193 держави світу [4], що свідчить про її практично повну

універсальність. За час свого існування ООН неодноразово проявляла себе в якості ефективної сили, здатної сприяти стабілізації міжнародних відносин, регулювати конфлікти, послаблювати конфронтацію між державами.

Глобальними за рівнем і характером впливу на відносини у світі є й міжнародні фінансово-економічні організації, такі як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна торговельна палата (МТП), Світова організація торгівлі (СОТ), транснаціональні корпорації. Міжнародні економічні організації сприяють політичному врегулюванню фінансових взаємовідносин у світі та міжнародній торгівлі, а транснаціональні корпорації, володіючи величезними економічними ресурсами, багато в чому визначають політичну стратегію у сфері світового економічного розвитку і співпраці.

Істотну роль у світовому політичному процесі відіграють регіональні та надрегіональні міждержавні (міжурядові) об'єднання і організації. За регіональним принципом сформовані: Рада Європи (РЕ), Організація американських держав (ОАД), Організація з Безпеки та Співробітництва в Європі (ОБСЄ), Організація африканської єдності (ОАС), Ліга арабських держав (ЛАД), Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН) та ін. Більшість держав – експортерів нафти з різних регіонів утворюють надрегіональну міждержавну організацію ОПЕК. Ісламські держави беруть участь в діяльності надрегіональної організації – Організація ісламської конференції (ОІК). До надрегіональних утворень відноситься і організація Північно-Атлантичного договору (НАТО).

Міжнародні недержавні (неурядові) об'єднання та організації, на відміну від міждержавних (міжурядових), є менш формалізованими, але мають більш складну структуру. Вони можуть бути чисто неурядовими або змішаними, тобто включати урядові структури і громадські організації і навіть індивідуальних членів. До міжнародних недержавних об'єднань і організацій належать, наприклад, Соціалістичний інтернаціонал, Міжнародна конфедерація вільних профспілок, Всесвітня Рада Миру, Римський клуб, «Грінпіс», Пагвоський рух вчених, Всесвітня рада церков та інші. Перші міжнародні недержавні (неурядові) об'єднання і організації почали з'являтися ще в першій половині XIX ст. Одними з перших організацій подібного роду стали Британське і Міжнародне товариство боротьби проти рабства, які були утворені в 1823 р. Усього у 1905 р. у світі налічувалося 134, у 1958 р. – близько 1000, у 1972 р. – від 2190 до 2470, а на початку XXI ст. – понад 4000 недержавних об'єднань і організацій, їх чисельність постійно зростає. Вони

займають свою «нішу» світі, властивими їм засобами, методами і прийомами впливають на конкретні сфери та аспекти міжнародних відносин, на стан і еволюцію світового політичного устрою.

Безумовними суб'єктами світового політичного процесу є також людська цивілізація в цілому, народи різних країн, громадяни окремих держав. Їм по праву має належати вирішальна роль у виробленні основних принципів міжнародних відносин, перспективних напрямків світового суспільного розвитку.

Політичні відносини, їх стан і динаміка, як компонент світового політичного процесу, характеризують політичну ситуацію у світі, яка виражає співвідношення політичних сил, їх можливості та роль у міжнародному житті. У стані і динаміці політичних відносин визначаються глобальні і регіональні лідери-держави, зміст і характер міждержавної взаємодії, суперечності міжнародного політичного життя, тенденції і спрямованість її розвитку.

Основними історичними формами світових політичних відносин є мир і війна. При цьому війна завжди є насильницьким способом вирішення виникаючих проблем у політичних відносинах. За допомогою воєн досягаються ті цілі суб'єктів світової політики, які не можуть бути реалізовані в умовах миру. Мир, як стан міжнародних політичних відносин, традиційно сприяв і сприяє збереженню і зміцненню відносин взаємного співробітництва, довіри між суб'єктами світового політичного процесу. У сучасних умовах основу політичних відносин у світі, їх розвитку та вдосконалення складають як історично сформовані моральні регулятори (гуманізм, справедливість, взаємоповага і довіра тощо), так і вироблені міжнародним співтовариством у другій половині ХХ ст. принципи міжнародного права, зафіксовані в Статуті ООН.

Особливе місце в структурі світового політичного процесу посідає конкретна політична діяльність його суб'єктів. Вона містить дипломатичну роботу, утворення і забезпечення функціонування блоків, союзів і коаліцій держав, регіональних і міжнародних об'єднань та організацій, переговори, діалоги, миротворчі акції, запобігання та врегулювання різних конфліктів, інтриги, змови, демонстрацію сили та її застосування тощо. Цілеспрямована діяльність суб'єктів світового політичного процесу на міжнародній арені акумулюється у світовій політиці, покликаний реалізовувати інтереси людства в цілому або його окремих частин.

Як і будь-яка політика, світова політика є хоча і своєрідною, але сферою владних відносин, у якій здійснюються суперництво та узгодження ціннос-

тей, інтересів і цілей держав та інших учасників міжнародних відносин, розподіл ресурсів, визначаються правила та порядок організації міжнародного життя. Сучасна світова політика є зоною підвищеного ризику, у якій кожен учасник політичної взаємодії змушений нерідко виходити з непередбачуваної поведінки інших, неабияке підтвердження цьому – політика РФ. Глибокі зміни у світі в другій половині XX – на початку XXI століть диктують необхідність нових підходів у світовій політиці, нових засобів використання в ній. Жодна держава, інші суб'єкти світового політичного процесу, у зв'язку зі входженням до «ядерного століття» у розвитку людства, не можуть забезпечити свою безпеку без узгоджених дій на міжнародній арені, взаємного врахування інтересів і встановлення узгодженого балансу між собою. Особливо небезпечним для людства є використання у світовій політиці військово-силових методів.

Головним у змісті політичної діяльності суб'єктів світового політичного процесу є зовнішньополітична діяльність держав. Зовнішня політика – це діяльність держави та інших політичних інститутів суспільства з реалізації своїх потреб і інтересів на міжнародній арені. Вона є продовженням внутрішньої політики та спрямована на забезпечення сприятливих зовнішніх умов для розвитку країни і реалізацією державою політичного курсу. Основу зовнішньої політики держав складають національні (національно-державні інтереси). Це – життєві потреби населення країни в його збереженні і розвитку, забезпеченні своєї безпеки, підтримки стабільності суспільних і державних інститутів, що усвідомлені народом і виражені державою. В історичній ретроспективі кожна держава завжди прагнула реалізувати свої національні інтереси в міжнародних відносинах нерідко за рахунок інтересів інших і, перш за все, слабких держав. А в нинішніх умовах досягнення головної мети світової політики – забезпечення виживання людства, можливо лише при проведенні такої зовнішньої політики кожною державою, суб'єктом світового політичного процесу, коли вона не завдає шкоди національним інтересам інших держав і народів. Зовнішня політика держав, діяльність інших суб'єктів світового політичного процесу є основним фактором політичних змін у світі, що визначає тенденції і перспективи їх розвитку.

Об'єктом світового політичного процесу, як елемента його структури, є різноманітні глобальні та регіональні утворення, явища і події. У найзагальнішому плані ним є світ у цілому, його устрій, людська спільнота. До об'єкту світового політичного процесу правомірно віднести і сучасні глобальні проблеми людства. Ефективний вплив на об'єкт світового полі-

тичного процесу та його перетворення в необхідному для людства напрямку досягається цілеспрямованими та послідовними діями всіх суб'єктів світової політики.

Світовий політичний процес – це динамічне явище, що розвивається, його зміст і структура постійно змінюються, еволюціонують від старих віджилих елементів до нових, більш досконалих, адекватних реаліям міжнародного життя, потребам людської цивілізації. У зв'язку з цим сучасний світовий політичний процес характеризується новими рисами, у його функціонуванні та розвитку позначилися особливі тенденції, визначилися нові пріоритети.

Виокремимо напрямки розвитку світового політичного процесу. Перший напрямок розвитку світового політичного процесу – розосередження влади [5]. Питання про майбутнє світової політики є відкритим. Деякі політологи вважають, що в даний час відбувається формування колективного лідерства США, Західної Європи та Японії. Інші стверджують, що США треба визнати єдиним світовим лідером. Треті бачать можливість відродження біполярної системи, де, однак, замість СРСР в ідеологічному та військово-політичному протистоянні з США буде перебувати Китай, можливо в союзі з РФ [6]. Однак принципова своєрідність сучасної епохи полягає в тому, що зараз не можна говорити про абсолютне лідерство тих чи інших держав у світовій політиці. Зміни в розстановці політичних сил на світовій арені, формування багатополосного світу створюють безліч альтернатив розвитку та надають більш широке поле для пошуків вирішення міжнародних глобальних і регіональних конфліктів, міждержавних спорів.

Другий напрямок сучасного світового політичного процесу – нове розуміння ролі ядерної зброї в системі національної безпеки [7]. Досі світова політика була заснована на ядерному стримуванні, коли загроза ядерного нападу нейтралізується загрозою удару із завданням країні, що напала, непоправної шкоди. На початку 1980-х рр. і радянські, і американські вчені прорахували наслідки такого обміну ядерними ударами. Відкрилася картина, що отримала назву «ядерної зими», або «ядерної ночі», яка по суті означала загибель людства. Підсумком стало визнання того, що ядерна війна не може бути засобом досягнення політичних, економічних, ідеологічних і будь-яких інших цілей в умовах, коли різко посилилася глобальна взаємозалежність держав. Стало ясно, що недостатньо обмежити коло держав, що володіють ядерною зброєю, недостатньо не допускати його поширення, постало питання про необхідність вжити заходів до знищення частини накопичених

запасів ядерної зброї. Наприкінці ХХ ст. було здійснено практичні кроки з реалізації цього розуміння. Україна, Білорусь, Казахстан, ПАР першими у світі ліквідували свою ядерну зброю. До речі, Україна мала третій за потужністю ядерний потенціал у світі після США і Росії. Але зараз із Кремля ми чуємо постійні погрози застосувати ядерну зброю не лише проти України, але й проти Заходу. Там душе пишуться «Орешником» і виникає почуття, що готуються до Армагеддону.

Третій напрямок розвитку світового політичного процесу – це формування останнім часом нового уявлення про шляхи забезпечення національної безпеки окремої держави в умовах, коли вона стає невід’ємною частиною проблеми створення загальної безпеки. З’явився новий термін у лексиконі світової політики – «всеосяжна система міжнародної безпеки». З середини 80-х рр. ХХ ст. вже досягнуто чимало конкретних міжнародних домовленостей, які і переводять нове розуміння завдань безпеки в русло практичних дій. Розрахунок на силовий тиск з метою забезпечення національної самооборони перестає бути ефективним. З другого боку, немає необхідності в тому, щоб забезпечити національну безпеку, спираючись тільки на власні, національні ресурси. Система колективної безпеки дозволяє розраховувати в боротьбі з агресором на багатонаціональні сили, військовий і економічний потенціал інших країн. Це означає, що можна істотно скоротити національні витрати на військові цілі, обмеживши їх рівнем розумної достатності. Тому цілком зрозуміле бажання України стати членом НАТО; якби б ми поставили це завдання з початку створення нашої незалежності, трагічних подій сьогодні не було. Треба усвідомлювати світові тренди та рухатися у відповідному напрямку.

Четвертий напрямок розвитку світового політичного процесу – це розробка політичних інструментів попереджувального впливу світової спільноти на учасників конфліктів, невійськових гарантій миру, заходів щодо запобігання військових конфліктів. Створюються центри щодо запобігання збройних конфліктів. Нова ситуація спостерігається на міжнародних переговорах. Тепер переговори все більше розглядаються не як засіб досягнення односторонніх переваг, а як процес спільного ухвалення рішення, коли сторони спочатку націлені на співпрацю, шукають вихід, прийнятний для всіх сторін. Але дії держав-ізоїв можуть ускладнити цей процес.

П’ятий напрямок розвитку світового політичного процесу – включення в коло забезпечення безпеки світового співтовариства, крім військових, також проблем іншого характеру. Це такі проблеми, як зміна клімату та руйнуван-

ня природного середовища, боротьба з голодом, диспропорції в економічному і науково-технічному розвитку тощо [8].

Шостий напрямок розвитку світового політичного процесу – його демократизація [9]. Необхідний демократичний контроль над зовнішньою політикою та системою міжнародних відносин, щоб уникнути небезпечних для світу ситуацій. Така демократизація проявляється в тому, що, висловлюючи (на виборах) своє ставлення до зовнішньополітичного курсу уряду, люди тим самим впливають на світову політику. Ефективним засобом впливу на позиції держав, курс урядів є також звернення та рекомендації, прийняті в ході міжнародного діалогу громадськості.

Сьомий напрямок розвитку світового політичного процесу – поява в якості впливового, але деструктивного гравця світової політики – міжнародного тероризму [10], який охопив своєю мережею терористичних організацій практично всі країни світу і став активно впливати на зовнішню політику деяких держав, став обов'язковим актором «гібридних» війн.

Таким чином, XXI століття характеризується високою турбулентністю світового політичного процесу, новими викликами існуванню людству, порушенням норм міжнародного права, намаганням силою досягти заявлених цілей, порушенням прав і свобод людей та іншими деструктивними чинниками. Але людство повинно вирішити ці складні проблеми, тому що у нас одна планета і знищити її нікому не вдасться попри всі намагання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2016. 540 с.
2. Croxton D. The Peace of Westphalia of 1648 and the Origins of Sovereignty. *International History Review*. 1999. Vol. 21, Issue 3. P. 569–591. doi:10.1080/07075332.1999.9640869
3. Prozorov S. Theory of the political subject : void universalism II. London; New York : Routledge, Taylor & Francis Group, 2013. xxix, 138 p.
4. Member States. *United Nations*. URL: <https://www.un.org/en/about-us/member-states> (accessed date: 20.11.2024).
5. Acharya A. Rethinking power, institutions and ideas in world politics : whose IR? Milton Park, Abingdon, Oxon : Routledge, 2013. vi, 264 p.
6. Christoffersen S. China and Russia: A New Cold War? *Harvard International Review*. 31. Oct. 2024. URL: <https://hir.harvard.edu/chinas-aid-in-the-ukraine-war/> (accessed date: 16.11.2024).

7. Power in a complex global system / edited by Louis W. Pauly and Bruce W. Jentleson. London ; New York, NY : Routledge, 2014. xiv, 260 p.
8. Recognition in International Relations : rethinking a political concept in a global context / edited by Christopher Daase, Caroline Fehl, and Georgios Kolliarakis. Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York, NY : Palgrave Macmillan, 2015. xv, 284 p.
9. Democratic peace in theory and practice / edited by Steven W. Hook. Kent, Ohio : Kent State University Press, 2010. x, 317 p.
10. Trebin M. P. The phenomenon of terrorism: understanding the essence. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: Політологія*. 2019. 2 (41). С. 88–102.

ЗМІСТ

Секція: Економічні науки

Панюк Т. П., Гарбар С. П.

ВПЛИВ БРЕНДИНГУ ТА МАРКЕТИНГОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	3
---	---

Стамат В. М., Наконечна А. В.

ЛІДЕРСТВО ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ	5
---	---

Секція: Філософські науки

Дрозд Б. Ю.

ПРОЯВИ ПРОЦЕСУ ВІДЧУЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ	9
---	---

Кобетяк Т. Р.

МІЖРЕЛІГІЙНИЙ ДІАЛОГ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА СТАБІЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	13
--	----

Козловець М. А.

МЕНТАЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....	16
--	----

Чаплінський Р. О.

АНТРОПОЛОГІЧНІ СМИСЛИ ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....	21
---	----

Янішевський О. Л.

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЛЮБОВІ ЯК ОСНОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ЧАСУ	25
---	----

Секція: Філологічні науки

Чернишова Т. О.

ВИКОРИСТАННЯ ДИСФЕМІЗМІВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ВОРОГА В ДИСКУРСІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	29
---	----

Секція: Юридичні науки

Городиський І. М.

ЮРИДИЧНІ ВИКЛИКИ МЕХАНІЗМУ УКРАЇНИ ЩОДО КОНФІСКАЦІЇ АКТИВІВ РФ	33
---	----

Ковтунова Л. Ю.

ДО ПРОБЛЕМ ІСТОРІЇ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА..... 37

Назарова Ж. С.

ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ..... 43

Секція: Педагогічні науки

Колодій Ю. В.

РОЗВИТОК ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ

ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ 45

Петльована Я. В.

МАРКЕТИНГ В УПРАВЛІННІ ШКІЛЬНОЮ ОСВІТОЮ

В УМОВАХ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО МОНІТОРИНГУ 49

Шабаш Н. С.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ЗМІН..... 52

Секція: Мистецтвознавство

Курбанов Г. О.

ОБРАЗ ЖІНКИ-ВОЇНА В АЗІЇ ТА ЄВРОПІ В МИНУЛОМУ

ТА МАЙБУТНЬОМУ 55

Секція: Психологічні науки

Заміщак М. І., Охріменко Т. І.

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ

ПСИХОЛОГІВ 58

Чубенко Л. А.

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

ЗА ДОПОМОГОЮ КАЗКОТЕРАПІЇ..... 60

Секція: Соціологічні науки

Вишневський Т. Ю.

РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ:

ОСОБЛИВОСТІ ПРОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО

КОНТЕНТУ ЧЕРЕЗ TELEGRAM..... 64

Секція: Політичні науки

Малиновський В. Я.

ОСОБЛИВОСТІ УТВЕРДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ
В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ 67

Требін М. П.

СУЧАСНИЙ СВІТОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС: СУТНІСТЬ
І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ 71

Секція: Міжнародні відносини

Касарім Д. М.

РОСІЙСЬКА-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА КРИЗЬ ПРИЗМУ
КОНЦЕПЦІЇ «СПРАВЕДЛИВОЇ ВІЙНИ» 81

Панфілов О. Ю.

ФРАНЦІЯ В БОРОТБІ ЗА ЛІДЕРСТВО В ЄВРОПІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ 84

Тверезовський А. В.

СУЧАСНА МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА США 87

Томах Д. А.

РЕЛІГІЙНІ ТА ЕТНІЧНІ КОНФЛІКТИ В ІРАНІ 91

Наукове видання

**УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІУМ:
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ
АНАЛІЗ СУЧАСНОСТІ
ТА ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО**

Матеріали

XXVII Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Харків, 29 листопада 2024 р.)

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 03.12.2024. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 5,8. Обл.-вид. арк. 5. Тираж 100 пр. Зам. № 207

ТОВ «Видавничий дім «Право»,
вул. Харківських Дивізій, 11/2, м. Харків, Україна
Для кореспонденції: а/с 822, м. Харків, 61023, Україна
Тел.: (050) 409-08-69, (067) 574-81-20, (063) 254-50-84
Вебсайт: <https://pravo-izdat.com.ua>

E-mail для замовників послуг: verstka@pravo-izdat.com.ua

E-mail для покупців: sales@pravo-izdat.com.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 8024 від 05.12.2023

Виготовлено ТОВ «Промарт»,
вул. Весніна, 12, Харків, 61023, Україна
Тел. (057) 717-25-44

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 5748 від 06.11.2017